

HØJESTERET
EMBEDSREGNSKAB 2012

Indhold

Afsnit 1: Højesterets sagstilgang, sagsafvikling og beholdning for 2012 og udvikling heri i forhold til de tidligere år

Afsnit 2: Gennemløbstider

Afsnit 3: Organisation og ressourceanvendelse.

Afsnit 4: Højesterets indsatsområder

Afsnit 5: Højesterets forventninger til de kommende år.

Afsnit 6: Andre forhold

Bilag:

1. Brev af 10. oktober 2012 fra Højesterets præsident til justitsministeren om sagstilgangen til Højesteret
2. Justitsministerens svar i brev af 31. oktober 2012

1. Tilgang, afvikling og beholdning

1.1. Indkomne sager

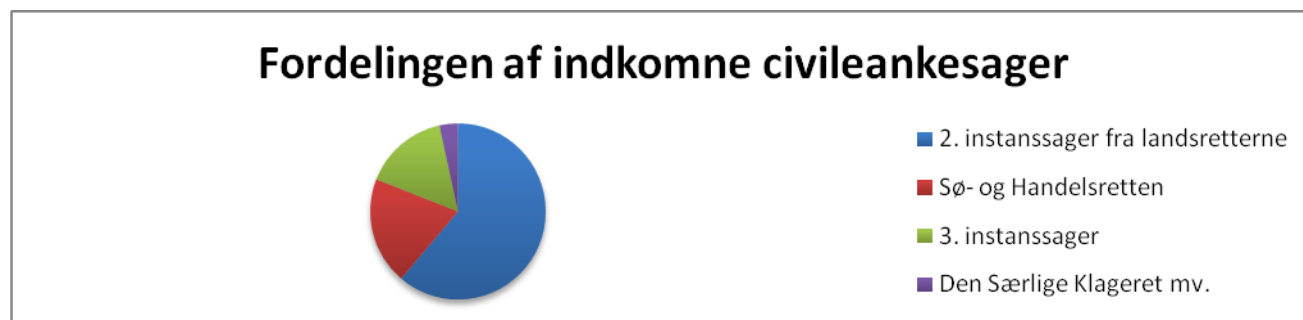
1.1.1. Den samlede tilgang af **civile ankesager** faldt i 2012 med 9 % fra 162 i 2011 til 147 i 2012.

Fordelingen og antallet af indkomne civile ankesager i perioden 2010 - 2012:

Sagstype	2010	2011	2012	Ændring i forhold til 2010	Ændring i forhold til 2011
2. instanssager fra landsretterne	80	89	90	+13 %	+1 %
Sø- og Handelsretten	41	40	29	-29 %	-27 %
3. instanssager	30	29	23	-23 %	-21 %
Den Særlige Klageret mv.	1	4	5	+400 %	+25 %
I alt	152	162	147	-3 %	-9 %

Domstolsreformen i 2007 havde bl.a. til formål at sikre, at Højesterets ressourcer anvendes på de centrale opgaver at sikre retsenhed og afgøre sager, der rejser spørgsmål af generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde. Ressourcerne bør derimod ikke benyttes på sager, der overvejende beror på bevismæssige vurderinger, eller rets anvendelse, hvor de principielle retsspørgsmål er afklaret. Det er en følge heraf, at Højesteret vil skulle behandle færre, men tungere sager. Reformen har da også indebåret en væsentlig ændring af Højesterets funktion, idet Højesteret i dag som udgangspunkt alene fungerer som ankeinstans i sager, der skal være principielle. Som tallene viser, er hovedparten henvist fra byret til landsret som 1. instans, jf. retsplejelovens § 226.

Fordelingen af indkomne civile ankesager i 2012:

Domstolsreformen har bl.a. medført en nedgang i sager om myndighedsudøvelse, der i dag som udgangspunkt starter i byretten som 1. instans. I 2007 udgjorde sager om myndighedsudøvelse 45 %, hvor andelen i 2012 alene udgør 27 %. Heraf udgør skattesager forsat langt den største sagskategori.

Antallet af indkomne sager fra SØ- og Handelsretten har før og efter domstolsreformen stort set været uændret. I 2012 er der imidlertid sket et fald i antallet af ankesager fra SØ- og Handelsretten. Andelen af ankesager fra SØ- og Handelsretten udgør dog fortsat en forholdsmæssig større del af det samlede antal indkomne civile ankesager i 2012 end før reformen. Umiddelbart forinden reformen udgjorde andelen af ankesager fra SØ- og Handelsretten ca. 14 %. Efter reformen er andelen steget til 25 % – i 2012 til 20 % – af alle indkomne civile ankesager. Udfaldet af over halvdelen af disse ankesager beror navnlig på en konkret bevismæssig vurdering og rejser ikke principielle aspekter.

Som det fremgår af notat af 4. februar 2010 om Højesteret og domstolsreformen, bilagt Højesterets embedsregnskab for 2009, forventede Højesteret efter domstolsreformen årligt at modtage ca. 135 civile ankesager, når reformen er slået fuldt igennem, hvoraf alene 110 forventedes at skulle hovedforhandles. Det forhold, at Højesteret fortsat modtager flere civile ankesager end forventet, har, som det fremgår nærmere i afsnit 1.3., bl.a. bevirket, at sagsbunkerne, som nåede at bygge sig op forud for reformen, ikke er blevet nedbragt så hurtigt som forventet, hvilket påvirker gennemløbstiden negativt (afsnit 2).

En intern bedømmelse af de civile sager, som Højesteret har afgjort siden 2011, viser, at ca. hver tredje af de ankesager fra landsretterne, hvor landsretten har truffet afgørelse som første instans efter henvisning fra byretten, ikke rejser spørgsmål af generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde. For så vidt angår ankesager fra SØ- og Handelsretten er det omkring 2/3 af de afgjorte sager, der vurderes på denne måde at være uegnet til behandling i Højesteret, og udfaldet af adskillige af disse sager beror – som nævnt – navnlig på en konkret bevismæssig vurdering.

Når det sammenholdes med, at civile ankesager generelt er de mest ressourcekrævende af Højesterets opgaver, og at de sager, hvor enten landsretten eller SØ- og Handelsretten har afsagt dom i første instans, udgør ca. fire ud af fem af de civile ankesager, Højesteret modtager, er situationen således den, at en betydelig del af Højesterets ressourcer bruges på at behandle sager, som Højesteret efter formålet med domstolsreformen som udgangspunkt ikke burde behandle.

Det bekræfter efter Højesterets opfattelse behovet for en øget koordinering også inden for civile sager af, hvilke der kan indbringes for Højesteret.

1.1.2. Tilgangen af **straffeankesager** i 2012 faldt i forhold til 2011 til samme niveau som i 2010. Der er tale om et fald på 28 % fra 29 i 2011 til 21 i 2012.

Indkomne straffeankesager i perioden 2010-2012:

Sagstype	2010	2011	2012	Ændring i forhold til 2010	Ændring i forhold til 2011
Straffeanker	21	29	21	0 %	-28 %

1.1.3. Højesteret har i 2012 haft et samlet fald i antallet af **kæresager** på 6 % fra 113 i 2011 til 106 i 2012. Ser man alene på antallet af kæresager indbragt i 2012 med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, er der tale om et fald på 43 % fra 74 i 2011 til 42 i 2012.

Indkomne kæresager i perioden 2010-2012:

Sagstype	2010	2011	2012	Ændring i forhold til 2010	Ændring i forhold til 2011
Civile kæresager	91	81	82	-10 %	+1 %
Straffekæresager	45	32	24	-47 %	-25 %
I alt	136	113	106	-22 %	-6 %

Indkomne kæresager med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet i perioden 2010-2012:

Sagstype	2010	2011	2012	Ændring i forhold til 2010	Ændring i forhold til 2011
Civile kæresager	48	49	24	-50 %	-51 %
Straffekæresager	33	25	18	-45 %	-28 %
I alt	81	74	42	-48 %	-43 %

Det gælder om kæresager indbragt med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, at der ofte er tale om komplekse og tidskrævende sager, som i visse tilfælde skal behandles af 5 eller flere dommere og procederes mundtligt eller i hvert fald voteres mundtligt, således at der må afsættes retsdage til behandling heraf. Kæresager indbragt fra Den Særlige Klageret skal alle behandles af minimum 5 dommere. Langt de fleste kæresager voteres på baggrund af parternes skriftlige indlæg og en indstilling fra en dommerfuldmægtig i Højesteret. Behandlingen af kæresager udgør den overvejende del af dommerfuldmægtiges arbejdsopgave.

Det fremgår af det nævnte notat af 4. februar 2010 om Højesteret og domstolsreformen, at Højesteret forventer årligt at skulle behandle i alt ca. 50 kæresager indbragt med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, hvoraf ca. 35 er civile kæremål og 13 er straffekæremål. Denne forventning er overskredet i 2010 med 93 % og i 2011 med 78 %. For så vidt angår 2012 har Højesteret modtaget lidt færre kæresager med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet end forventet.

1.1.4. Tilgangen af **andragender**¹ var i 2012 på 95, hvilket er en stigning i forhold til både 2011 (66) og 2010 (67).

Andragender forberedes af dommerfuldmægtigene og er den sagstype, der generelt kræver færrest af Højesterets ressourcer. Da andragender bl.a. omfatter anmodninger om ekstraordinær genoptagelse og anke, jf. retsplejelovens § 399, behandler Højesteret imidlertid også på dette område hvert år sager af stor principiel betydning. Eksempelvis afsagde Højesteret kendelse den 10. september 2012 med deltagelse af 7 dommere i sag 33/2012 om ekstraordinær anketilladelse vedrørende sag om tilbagebetaling om ambi. Anmodningen om anketilladelse var foranlediget af EU-Domstolens dom af 6. september 2011 i sag C-398/09, Lady & Kid, Direct Nyt ApS, A/S Harald Nyborg Isenkram- og Sportsforretning og KID-Holding A/S, hvor EU-Domstolen underkendte den praksis, som har været fulgt i forbindelse med tilbagebetaling af ambi, og hvorefter der ved opgørelse af tilbagebetalingskrav skete fuldt fradrag for den økonomiske fordel, som afskaffelsen af de tidligere arbejdsgiverafgifter havde medført.

1.1.5. Den **samlede tilgang af sager** i 2012 var som i 2011, idet Højesteret i 2012 modtog 369 sager mod 370 sager i 2011.

Indkomne sager i perioden 2010-2012:

Sagstype	2010	2011	2012	Ændring i forhold til 2010	Ændring i forhold til 2011
Civile anker	152	162	147	-3 %	-9 %
Straffeanker	21	29	21	0 %	+28 %
Civile kære	91	81	82	-10 %	+1 %
Straffekære	45	32	24	-47 %	-25 %
Andragender	67	66	95	+42 %	-44 %
I alt	376	370	369	-2 %	0 %

1.2. Afsluttede sager

Det samlede antal afsluttede sager i 2012 steg med 13 % fra 392 i 2011 til 445 i 2012. Antal sager afgjort ved dom, kendelse eller beslutning steg fra 351 i 2011 til 393 i 2012, hvilket er en stigning på 12 %. Stigningen i antal afsluttede sager skal særligt ses i sammenhæng med stigningen i antal indkomne andragender i 2012 (se afsnit 1.1.4.). Antal hævdede sager eller sager sluttet på anden måde steg fra 44 i 2011 til 52 i 2012, hvilket er en stigning på 18 %.

¹ Andragender er en fællesbetegnelse for visse anmodninger, der fremsættes såvel inden for den civile retspleje, f.eks. appel og kære af delafgørelser samt ekstraordinær genoptagelse eller anke, og inden for strafferetsplejen.

Afsluttede sager i perioden 2010-2012:

Afsluttet ved dom, kendelse eller beslutning	2010	2011	2012	Ændring i forhold til 2010	Ændring i forhold til 2011
Civile ankesager	157	169	142	- 9 %	-16 %
Straffeanker	19	21	32	+68 %	+52 %
Civile kæresager	77	67	96	+25 %	+43 %
Straffekæresager	27	39	32	+19 %	-18 %
Andragender	57	55	91	+60 %	+66 %
I alt	337	351	393	+17 %	+12 %
Hævede/bortfaldet	2010	2011	2012	Ændring i forhold til 2010	Ændring i forhold til 2011
Civile ankesager	48	31	45	-6 %	+45 %
Straffeanker	1	2	0	-100 %	-100 %
Civile kæresager	1	3	2	+100 %	-33 %
Straffekæresager	1	2	0	-	-
Andragender	4	6	5	+25 %	-17 %
I alt	55	44	52	-5 %	+18 %

I alt	392	395	445	+14 %	+13 %
--------------	------------	------------	------------	--------------	--------------

Antal civile ankesager, der blev afsluttet ved dom eller kendelse, faldt i 2012 med 16 % til 142 mod 169 i 2011. Det samlede antal afsluttede civile ankesager var i 2012 187. Det svarer til, at ca. 24 % hæves eller bortfalder på anden vis, hvilket er en stigning på ca. 9 % i forhold til 2011.

Antal afsluttede straffeanker, hvori der blev afsagt dom, steg i 2012 med 52 % fra 21 i 2011 til 32 i 2012. Det samlede antal afsluttede straffeanker var i 2012 32 mod 23 i 2011.

Det samlede antal civile kæresager, der blev sluttet ved dom, kendelse eller beslutning, udgjorde i 2012 96 mod 67 i 2011, hvilket er en stigning på 43 %. Antallet af afgjorte straffekæresager faldt med 18 % til 32 mod 39 i 2011, mens antallet af afgjorte andragender steg med 66 % fra 55 i 2011 til 91 i 2012.

Højesteret afslutter i dag færre sager årligt end umiddelbart før og efter domstolsreformen. Under den tidligere ordning drejede de fleste straffesager sig alene om strafudmåling, og Højesteret kunne normalt nå hovedforhandling, votering og domsskrivning på 1 retsdag, i visse tilfælde endda 2 straffesager

på samme dag. Dette er ikke længere muligt, da alle straffesager nu indeholder principielle spørgsmål og derfor kræver i hvert fald 2 dage til hovedforhandling, votering og domsskrivning, i visse sager mere end 2 dage. Samme forhold gør sig gældende for de civile ankesager, hvor det ikke længere er muligt at afvikle hovedforhandling, votering og domsskrivning på 1 dag og heller ikke i samme omfang som hidtil på 2 dage. Sagernes ændrede karakter gør det i øvrigt nødvendigt i stigende omfang at behandle sagerne med mere end 5 dommere. Disse virkninger af reformen er både forventede og tilsigtede, idet sagerne for Højesteret i stigende omfang er principielle.

Ser man på resultatet af de afgjorte civile ankesager, så stadfæstede Højesteret i 2012 i 69 % af sagerne dommen. Stadfæstelse kan ske i henhold til de grunde, der er anført i den indankede dom, eller i det væsentlige i henhold til disse grunde eller med en helt ny begrundelse. I 31 % af sagerne ændrede Højesteret den indankede doms resultat.

2012	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten	I alt
Stadfæstelse	51 (75 %)	23 (72 %)	18 (54 %)	92 (69 %)
i henhold til grundene	10	2	4	16
i det væsentlige i henhold til grundene	15	12	6	33
med ny begrundelse	26	9	8	43
Ændring	17 (25 %)	9 (28 %)	15 (46 %)	41 (31 %)
I alt	68	32	33	133

Ændringsprocenten i perioden 2010-2012

	Østre Landsret	Vestre Landsret	Sø- og Handelsretten	I alt
2010	27 (36 %)	16 (39 %)	22 (71 %)	65 (44 %)
2011	37 (37 %)	15 (35 %)	5 (28 %)	57 (35 %)
2012	17 (25 %)	9 (28 %)	15 (46 %)	41 (31 %)

1.3. Beholdning

Højesterets beholdning af civile ankesager ultimo 2012 faldt med 41 til 252 i forhold til beholdningen i ultimo 2011, hvilket er et fald på 14 %. Højesterets samlede sagsbeholdning faldt med 21 % i forhold til 2011.

Sagstype	2010	2011	2012	Ændring i forhold til	Ændring i forhold til
----------	------	------	------	-----------------------	-----------------------

				2010	2011
Civile ankesager	331	293	252	-24 %	-14 %
Sager i alt	413	385	304	-26 %	-21 %

Da Højesteret modtager flere civile ankesager end forventet efter Domstolsreformen, har det ikke været muligt at nedbringe beholdningen af civile ankesager så hurtigt som forventet, hvilket påvirker gennemløbstiden.

2. Gennemløbstid

2.1. Gennemløbstid er den tid, der går fra modtagelsesdatoen til afsendelsesdatoen, det vil sige fra det tidspunkt, sagen modtages, til sagen afsluttes ved dom, kendelse, beslutning eller hæves. Gennemløbstiden indeholder således både den periode, hvor parterne forbereder sagen ved skriftveksling, indhentelse og fremlæggelse af nye beviser, herunder afhøring af parter og vidner (forberedelsestiden), og den periode fra parterne har færdigforberedt sagen, til hovedforhandlingen kan foretages, og dom afsiges (berammelsestiden). Der skelnes dog reelt ikke længere mellem forberedelsestid og berammelsestid, jf. afsnit 2.2. og 3.1., da berammelse nu som udgangspunkt sker efter svarskrift er afgivet, og inden forberedelsen er afsluttet. Dom afsiges normalt en uge efter, at hovedforhandlingen er afsluttet. Parternes ønsker om ny bevisførelse for Højesteret har betydning for sagernes gennemløbstid. I de sager, hvor der under forberedelsen bliver behov for at forelægge spørgsmål for andre institutioner, f.eks. Retslægerådet, Arbejdsskadestyrelsen eller EU-Domstolen, har retten og parterne imidlertid ingen indflydelse på den del af forberedelsestiden, der går til forelæggelsen. Anderledes forholder det sig ved anden bevisførelse, idet den del af forberedelsestiden, der går til afhøring af parter og vidner, i et ikke ubetydeligt omfang beror på parternes advokater. Det samme gælder den del af forberedelsestiden, der vedrører skriftveksling om processuelle spørgsmål.

GENNEMLØBSTID I DAGE				
		2010	2011	2012
CIVILE ANKESAGER				
Afsluttet ved dom efter				
-	mundtlig	840	862	696
	hovedforhandling	491	565	575
-	skriftlig			
	procedure			
Alle civile ankesager²		745	825	640
STRAFFEANKER				
-	med	207	184	189
	hovedforhandling			
Alle straffeanker²		199	174	189
KÆRESAGER/ANDRAGENDER				
Civile kæresager		115	165	159
Straffekæresager		102	168	157
Andragender		58	67	64
Kæremål og andragender i alt		92	132	117

2.2. For **civile ankesager**, der i 2012 blev afsluttet ved dom efter *mundtlig* hovedforhandling, faldt den gennemsnitlige gennemløbstid i forhold til 2011 fra 862 dage til 696 dage. Højesteret har siden 2008 arbejdet på at få berammet sager, også selv om forberedelsen ikke er afsluttet. Ved udgangen af 2010 var alle sager – bortset fra sager, der er forelagt eller skal forelægges for EU-Domstolen – indkommet før den 1. januar 2010 blevet berammet. Dette initiativ er den væsentligste årsag til, at den gennemsnitlige gennemløbstid for civile sager er steget i 2010 og 2011. Faldet i gennemløbstiden i 2012 skyldes, at Højesteret nu i en periode har haft få uberammede sager og modtager færre ankesager. Den fortsat store beholdning af verserende sager skyldes mange år med et højt niveau af indkomne sager, før domstolsreformen begyndte at slå igennem i Højesteret, jf. notat af 4. februar 2010 om Højesteret og domstolsreformen, bilagt Højesterets embedsregnskab for 2009. For sager indkommet efter den 1. januar 2011 har Højesteret fulgt den praksis, at sagerne – igen bortset fra forelæggelsessagerne – som altovervejende hovedregel berammes senest, når der er forløbet 6 måneder efter indbringelsen for Høj-

² Denne oversigt omfatter også sager, der er hævet eller afvist

jesteret, og siden efteråret 2012 har Højesteret – som en forsøgsordning – i vidt omfang indkaldt parterne til retsmøde umiddelbart efter udveksling af svarskrift med henblik på at fastlægge den videre forberedelse og berammelsen. Højesteret har som målsætning at nedbringe gennemløbstiden for civile ankesager til et år, men på baggrund af usikkerheden om antallet af indkomne sager, er det ikke muligt at vurdere, hvornår det vil kunne gennemføres.

For civile sager, hvis afgørelse er hastende, f.eks. fordi et større antal sagers afgørelse beror derpå, eller fordi der er behov for afklaring på et område af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde, har Højesteret reserveret huller i kalenderen til at sikre, at sådanne sager kan behandles hurtigt.

Højesteret bestræber sig på fortsat at effektivisere forberedelsen med henblik på at nedbringe forberedelsestiden, bl.a. ved at sørge for kortere frister til advokaterne og effektiv håndhævelse af fristerne og en kortere behandlingstid af tvister under forberedelsen. Den omtalte forsøgsordning med indkaldelse til retsmøde umiddelbart efter afgivelse af svarskrift er også et led heri.

Civile ankesager, der i 2012 blev afsluttet ved dom efter *skriftlig* procedure, havde en gennemsnitlig gennemløbstid på 575 dage mod 565 dage i 2011.

Skriftligt behandlede civile ankesager behandlet i perioden 2010-2012:

Skriftlige ankesager	2010	2011	2012
Udgået til skriftlig behandling	29	23	15
Afsagte domme	18	20	17
heraf mundtligt voterede	16	17	13

Forholdet mellem antallet af mundtlige og skriftlige hovedforhandlinger har betydning for gennemløbstiden inden for den enkelte kategori. I det omfang der aflyses mundtlige hovedforhandlinger, voteres der på disse dage i sager, der er udtaget til skriftlig behandling. Antallet af bortfaldne hovedforhandlinger har retten normalt ingen indflydelse på, idet bortfald i det væsentlige skyldes, at sagerne bliver hævet. I 2012 blev der afsagt 17 domme efter skriftlig hovedforhandling, hvoraf de 13 blev afsagt efter mundtlig votering på en af de dage, hvor en allerede berammet hovedforhandling bortfaldt. De øvrige sager blev afgjort efter skriftlig votering, til hvilke der ikke afsættes særlige retsdage, idet sådanne sager cirkulerer mellem de deltagende dommere. I de senere år er der udgået færre sager til skriftlig behandling og også afsluttet færre. Dette skyldes navnlig sagernes ændrede karakter efter reformen.

Hastende civile ankesager bliver, som nævnt, berammet i reserverede huller i kalenderen og har derfor en væsentlig lavere gennemløbstid.

2.3. Den gennemsnitlige gennemløbstid for alle afsluttede **straffeanker** var i 2012 189 dage, hvilket er en stigning på 15 dage i forhold til 2011. Ser man alene på gennemløbstiden i de straffeankesager, hvor der er afsagt dom, er gennemløbstiden i 2012 (189) og 2011 (184) stort set identisk. En egentlig forberedelse af straffeanker med skriftveksling og bevisoptagelse er sjældent forekommende. Hovedforhandling i straffeanker berammes umiddelbart efter, at rigsadvokatens ankemeddelelse er modtaget i forkyndt stand. Berammelsen sker til en af de dage, der i forvejen er reserveret til straffesager, således at de kan behandles inden for en rimelig tid og uafhængigt af berammelsestiden for de øvrige sager. Gennemløbstidens længde afspejler både, at sagerne efter domstolsreformen har ændret karakter og medført et større ressourceforbrug, og at såvel Rigsadvokaten og forsvarerne har vanskeligt ved at nå at forberede sagen og deltage i hovedforhandling indenfor en kortere berammelsestid. Højesteret har dog som målsætning at nedbringe gennemløbstiden for straffeanker til 3 måneder.

2.4. Gennemløbstiden for alle afsluttede **kæresager** og **andragender** faldt i 2012 til 117 dage, mod 132 dage i 2011.

Højesteret har en målsætning om en gennemsnitlig gennemløbstid for kæresager og andragender på 90 dage og forventer, at det vil kunne lykkes inden for de kommende par år.

3. Organisation og ressourceanvendelse

Højesteret har som den sidste retsinstans en særlig rolle i samfundet, og Højesterets arbejdsform adskiller sig derfor væsentligt fra de øvrige domstoles.

3.1. Højesterets retssager

Højesterets ankeudvalg forestår forberedelsen af alle sagstyper. Udvalget består af 3 dommere, der, såfremt der opstår tvister under forberedelsen om eksempelvis fremsættelse af nye påstande og anbringender, om indhentelse af supplerende oplysninger, herunder afhøring af vidner eller udmelding af syn og skøn, forelæggelse for EU-Domstolen eller Retslægerådet ol., tager stilling til spørgsmålene. Afgørelse træffes på grundlag af parternes skriftlige indlæg og en dommerfuldmægtigs skriftlige gennemgang af sagen og tvistepunkterne. Såfremt der tillades afhøring af parter eller vidner, foretages disse af den byret, hvor parterne eller vidnerne har hjemting, af Sø- og Handelsretten, hvis sagen er behandlet af denne ret i 1. instans, eller i Højesteret af en dommerfuldmægtig, der i forvejen kender sagen.

På grund af Højesterets nuværende berammelsestid berammes hovedforhandlingerne typisk umiddelbart efter svarskrift er fremkommet, og således inden forberedelsen er afsluttet. Advokaterne indkaldes til retsmøde, der ledes af ankeudvalgsformanden. Her drøftes hovedforhandlingens varighed samt spørgsmålet om, hvorvidt sagen er egnet til skriftlig behandling. Herved sikres det, at der ikke afsættes unødigt tid til hovedforhandlingen. Som udgangspunkt afsættes der højst 1 dag pr. sag til hovedforhandling. På mødet i ankeudvalget bliver tidspunktet for hovedforhandlingen fastlagt, og sagen henvist til en af rettens to afdelinger, medmindre sagen skal forhandles skriftligt. Berammelse sker dog også telefonisk uden afholdelse af et møde. Siden efteråret 2012 afholdes som forsøgsordning også telefoniske retsmøder. Ankeudvalgsformanden kan – også mod advokaternes indstilling – beslutte, at en sag skal behandles skriftligt. For at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af den tid, der afsættes til hovedforhandlingen, anmodes advokaterne endvidere om inden hovedforhandlingen at udfærdige en tidsplan herfor.

2 dommerfuldmægtige indgår som referendarer i et tæt samarbejde med de to ældste førstevoterende dommere om den sag, dommeren forbereder. Bistanden kan blandt andet bestå i undersøgelse af særlige spørgsmål, drøftelser af sagen og udarbejdelse af domsudkast. Ordningen er også en meget værdifuld del af dommerfuldmægtigenes uddannelse i Højesteret, og der arbejdes med at udvide ordningen til, at hver af de fire førstevoterende har tilknyttet en referendar.

I 2012 blev der gennemført 11 bevisoptagelser i form af afhøringer af parter og vidner eller afhjæmning af skøns mænd under retsmøder, der ledes af en dommerfuldmægtig.

I de mundtlige hovedforhandlinger medvirker mindst 5 dommere. I særligt principielle sager og andre sager af særlig vigtighed kan retten bestemme, at der skal medvirke flere dommere. Forud for hovedforhandlingen har dommerne gennemgået sagen, den af parterne udfærdigede ekstrakt, parternes sammenfattende processkrifter samt parternes materialesamlinger, hvis omfang varierer, men sædvanligvis er meget omfattende. Dette forberedelsesarbejde er meget tidskrævende. Dommerne voterer straks efter hovedforhandlingens afslutning. Der har hidtil normalt været afsat lige så lang tid til votering og domsskrivning som til hovedforhandlingen. Det er dog ofte ikke tilstrækkeligt, og domsskrivningen må da fortsættes efter hovedforhandling og votering i andre allerede berammede sager. Som følge af ændringer i sagernes karakter efter domstolsreformen afsættes lidt mere tid til den enkelte sag.

Antallet af medvirkende dommere i de skriftligt behandlede ankesager er som for de mundtligt behandlede. Fordelen ved de skriftligt behandlede, men mundtligt voterede ankesager er, at de kan votes på tidspunkter, hvor der med kort varsel er bortfaldet en berammet hovedforhandling. Dommernes forberedelse i disse sager svarer til forberedelsen i de mundtligt behandlede sager. Dog udgår en del af de ankesager, hvor en part er selvmøder, til skriftlig behandling, hvilket kan gøre forberedelsen tungere.

I de mundtligt forhandlede og de skriftligt behandlede, men mundtligt voterede ankesager samt i straffeankesager overværes dommernes votering af en dommerfuldmægtig, der udarbejder referat af voteringerne, som indsættes i voteringsprotokoller. Dette arbejde tager ofte en dag, hvortil kommer overværelsen af voteringen.

I straffeankesager kan Højesteret tage stilling til fortolkning af de straffebestemmelser, som påstås overtrådt, straffens udmåling, om der foreligger formelle fejl ved behandlingen i de tidligere instanser. og om det faktiske forhold, tiltalte er fundet skyldig i, med rette er henført under den lovbestemmelse, tiltalte er straffet efter. Højesteret kan derimod ikke tage stilling til, om beviserne er rigtigt bedømt.

HOVEDFORHANDLINGERNES VARIGHED			
Flere sager, der behandles samlet, tæller kun en gang			
	2010	2011	2012
Civile sager¹⁾			
< 1 dag	11	13	4
1 dag	89	80	93
1½ dag	14	14	12
2 dage	2	11	1
2½ dage			1
3 dage	3		
3½ dage			
4 dage		1	
Straffesager¹⁾			
< 1 dag	6	12	16
1 dag	8	8	9
1½ dag	1		1

¹⁾ Det er alene den tid, der er afsat til parternes indlæg under hovedforhandlingen, der er opgjort.

Den tid, der anvendes til dommernes forberedelse og til votering og domsskrivning, er derimod ikke medtaget.

Kæresager bliver som udgangspunkt behandlet skriftligt. Parterne indgiver således skriftlige indlæg. Sagerne forberedes af en dommerfuldmægtig, der udfærdiger referat og gennemgår forarbejder, litteratur og praksis samt udfærdiger udkast til afgørelse. Voteringen foregår normalt også skriftligt. I kæresager medvirker normalt 3 dommere. Efter domstolsreformen er størstedelen af kæresagerne indbragt med Procesbevillingsnævnets tilladelse, og angår derfor principielle spørgsmål, hvilket kan nødvendiggøre deltagelse af 5 eller eventuelt 7 dommere. Tyngden af disse sager kan i vidt omfang sidestilles med de skriftligt behandlede civile ankesager. Det sker, at kæresager, evt. på Højesterets initiativ, forhandles mundtligt. På grund af sagernes karakter er der behov for, at flere kæresager forhandles mundtligt.

Andragender behandles skriftligt med indstilling fra en dommerfuldmægtig. Medmindre det er åbenbart, at andragendet ikke skal imødekommes, vil modparten få mulighed for skriftligt at udtale sig inden der træffes afgørelse.

3.2. Andre opgaver

Udover behandlingen af retssager varetager Højesteret en række andre opgaver. Præsidenten har ansvaret for Højesterets **administrative opgaver**. Opgaverne udføres af Højesterets justitskontor, der ledes af administrationschefen med reference til præsidenten. De administrative opgaver er stigende, ikke mindst på informationsområdet og det personaleadministrative område. Administrationschefen bistår endvidere præsidenten med behandlingen af blandt andet klager over højesteretsdommere og præsidenter ved landsretterne og SØ- og Handelsretten. Hun behandler også spørgsmål om retsafgift og aktindsigt, der ved tvivlsspørgsmål forelægges retten til afgørelse.

Med henblik på at forbedre den interne information afholder Højesteret 1 – 2 gange i kvartalet et møde for alle ansatte, hvor medarbejderne informerer om sager og øvrige emner af almen interesse for medarbejderne.

Højesteret varetager endvidere sekretariatsfunktionen for Den Særlige Klageret, Bibeskæftigelsesnævnet og Rigsretten.

Den Særlige Klageret har sekretariat i Højesteret, jf. retsplejelovens § 1a, stk. 5. Klageretten behandler anmodninger om genoptagelse af straffesager, klager over dommere og andre domstolsjurister og kæresager vedrørende forsvarerudelukkelse. Endvidere behandler Klageretten sager om afskedigelse af dommere og om afskedigelse og uansøgt forflyttelse af andre domstolsjurister. Klageretten består af en

højesteretsdommer, der er formand, en landsdommer og en byretsdommer, en advokat og en juraprofessor. Både den forberedende sagsbehandling og voteringen i Klageretten foregår i almindelighed skriftligt. Sekretariatsopgaverne består i at forberede sagerne med indhentelse af akter, partshøring og udfærdigelse af referater og udkast til afgørelse, inden sagen rundsendes til votering blandt medlemmerne. Den Særlige Klageret modtog i 2012 170 sager i nedennævnte sagskategorier. Ud over de sager, der fremgår af tabellen, modtages og afsluttes et antal sager administrativt af sekretariatet uden votering blandt Klagerettens medlemmer.

Afgjorte sager ved Den Særlige Klageret i perioden 2010-2012:

Sagstype	2010	2011	2012
Genoptagelse	58 ³	49 ⁴	50
Disciplinærsager	61	72 ⁵	85
Kæresager (RPL § 737 og § 987)	16	15	7
I alt	135	136	145

I 2012 blev der truffet afgørelse i 145 sager mod 136 i 2011. Af de 50 anmodninger om genoptagelse af en straffesag blev 1 anmodning imødekommet. I ingen af de 85 afsluttede disciplinærsager blev der udtrykt misbilligelse eller truffet afgørelse om suspension eller afskedigelse. 7 kæresager vedrørte afgørelser om udelukkelse af forsvarer, hvoraf de 3 blev hævet og 2 blev omgjort, og 3 af kæresagerne vedrørte afslag på genoptagelse af straffesager, hvor tiltalte var dømt som udebleven. Af disse blev 2 ændret af Klageretten.

Bibeskæftigelsesnævnet har ligeledes sekretariat i Højesteret, jf. retsplejelovens § 47f, stk. 3. Nævnet varetager tilladelses- og tilsynsopgaver i relation til dommeres lønnede, faste bibeskæftigelse. Nævnet kan således godkende, at et fast indtægtsgivende hverv kan bestrides af en dommer, og en sådan tilladelse er nødvendig, når det ikke ved lov er bestemt, at det skal bestrides af en dommer. Nævnet kan endvidere godkende, at hverv som medlem af et offentligt eller privat råd eller nævn må varetages af en dommer fra de overordnede retter, selv om det ikke ved lov er bestemt, at det skal varetages af en sådan dommer. Nævnet modtager endvidere årlige indberetninger fra alle dommere vedrørende deres bibeskæftigelse. Nævnet offentliggør hvert år en redegørelse for sin virksomhed og en oversigt over dommernes indtægtsgivende bibeskæftigelse. Redegørelserne findes på nævnets hjemmeside.

Bibeskæftigelsesnævnet består af præsidenten for Højesteret, præsidenterne for de to landsretter, en præsident valgt af de øvrige retspræsidenter, en dommer valgt af Den Danske Dommerforening og to

³ Anmodning om genoptagelse blev imødekommet i 7 af sagerne

⁴ Anmodning om genoptagelse blev imødekommet i 3 af sagerne.

⁵ I to af sagerne blev der udtrykt misbilligelse.

offentlighedsrepræsentanter. I 2012 har nævnet behandlet i alt 23 ansøgninger. I 2011 og 2010 behandlede nævnet henholdsvis 48 og 83 ansøgninger. Der henvises i øvrigt til Bibeskæftigelsesnævnets kommende årsberetning for 2012, der offentliggøres i løbet af foråret.

Endvidere varetager højesteretsdommerne **andre offentlige opgaver** af generel betydning for retsplejen og domstolene. Formandsposten i en række råd og nævn bestrides af højesteretsdommere. Det gælder således blandt andet Procesbevillingsnævnet, Domstolsstyrelsens bestyrelse og Dommerudnævnesesrådet.

Højesterets præsident har været formand for styringsgruppen for projektet ”Domstolenes værdier og mål”, som er afsluttet med Domstolsstyrelsens bestyrelses vedtagelse af ”Danmarks Domstole – for ret og retfærdighed” med den vision, at domstolene arbejder for ret og retfærdighed ved at træffe rigtige afgørelser i rette tid, afgørelser, som er velbegrundede og til at forstå, samt ”Mål og indsatsområder for Danmarks Domstole 2013-2018”.

Højesteret deltager i vidt omfang i **internationalt samarbejde**, herunder i møder på nordisk og europæisk plan. Som et led i dette arbejde udarbejdes ofte redegørelser på engelsk om nationale retsforhold eller besvares spørgeskemaer til brug for efterfølgende drøftelser i internationale fora. Dette arbejde er tidskrævende både for dommere og fuldmægtige. Da Danmark hverken har forvaltningsdomstole eller en særlig forfatningsdomstol, er Højesterets deltagelse i internationalt samarbejde mere tidskrævende end i lande med specialdomstole.

I 2012 var Højesteret vært for det årlige nordiske højesteretspræsidentmøde. Mødet fandt sted på Schäffergården i Gentofte og der drøftedes bl.a. emner som: Udtalelser om ansøgere til højesteretsdommerstilling og Fysisk sikkerhed.

Blandt de internationale møder i 2012, hvor repræsentanter for Højesteret har deltaget, ofte med forberedte indlæg, kan i øvrigt nævnes:

- Nordisk møde for højesteretsdommere afholdt i Helsingfors
- Øverste europæiske administrative domstole (ACA), seminar, Bruxelles
- Øverste europæiske administrative domstole (ACA), General Assembly, Madrid
- Network of the Presidents of the Supreme Judicial Courts of the EU, Colloquium of the Network, Paris

- FIDE-Kongres, Tallin
- Videoconferencing in court proceedings, København
- Conference European Constitutional Courts, Wien
- Conference International Legal Forum, Skt. Petersborg
- EU-Domstolens 60-års jubilæum, Luxembourg
- Meeting on the Common Portal, Bruxelles
- Nordisk administrationschefmøde afholdt i Oslo
- Conference for Secretary Generals Constitutional Courts, Armenien

Dommere fra Højesteret har virket som dommere ved det nordiske processpil om menneskerettigheder, der i 2012 blev afholdt i Stockholm, og ved både DJØFs og Danske Advokaters samt Juridisk Diskussionsklubs processpil i København.

Højesteret har i 2012 modtaget en række besøg fra ind- og udland, hvor de besøgende orienteres om bl.a. Højesterets opgave, historie, stilling over for regering og Folketing, det daglige arbejde i retten og om domstolsreformens betydning for Højesteret. Som eksempler på sådanne besøg kan nævnes:

- Council of Europe, Committee for Constitutional Affairs
- Sveriges domstole
- Justitsministeren med ledsagere
- Finansministeren med ledsagere
- Ruslands justitsminister
- Sydkoreas premierminister
- High Court, Australien
- Institut for menneskerettigheder, Sverige
- Chief Justice, Nepal
- Delegation fra High Councils, Holland
- Delegation fra "Congress of Local and Regional Authorities", Strasbourg
- Delegation fra EJTN (European Judicial Training Network)
- Den amerikanske ambassadør med ledsagere

Højesteret har endvidere modtaget besøg fra en række byretter og uddannelsesinstitutioner (bl.a. Leiden Universitetet i Holland, ELSA (European Law Students' Association), Aarhus Universitets

studenterpolitiske forening) samt organisationer (Juridisk Forening for Vestsjælland, Danish Venture Capital & Private, DI), virksomheder og administrative myndigheder.

Højesteret modtager hvert år besøg af dommere fra by- og landsretterne samt Sø- og Handelsretten. Studiebesøget varer mellem 2 og 5 dage og omfatter overværelse af hovedforhandlinger, votering og domsskrivning samt orientering om Højesterets arbejdsform. I 2012 var antallet af besøgende 11 landsdommere og 20 byretsdommer. Endvidere havde Højesteret 2 studiebesøg af en uges varighed af dommerfuldmægtige under grunduddannelse. Siden 2009 har i alt 67 dommere fra landsretten og Sø- og Handelsretten samt 38 byretsdommere været i Højesteret som led i besøgsordningen.

3.3. Årsværk

Højesterets samlede forbrug af årsværk var i 2012 på 48. Højesteretsdommerne står for de 19. De resterende 29, er fordelt med 1 på administrationschef og 12 på dommerfuldmægtige, 9 på kontorpersonele og 7 på øvrigt personale (2 vagtmestre, 1 bibliotekar, 1 IT-medarbejder, 1 køkkenmedhjælper og 5 studenter).

Da hvervet som formand for Procesbevillingsnævnet er en fuldtidsstilling, indgår der 1 dommerårsværk mindre i Højesterets arbejdsfordeling end angivet ovenfor.

4. Indsatsområder

I 2012 har Højesteret i lighed med de øvrige domstole haft drøftelser om fælles mål og værdier for Danmarks domstole for perioden 2013-2018. For Højesterets vedkommende vil der fortsat være særligt fokus på at sikre korte sagsbehandlingstider og tidssvarende kommunikation.

Højesteret er ikke herre over sagstilgangen. De lange sagsbehandlingstider for de civile ankesager skyldes en stor sagstilgang i årene før reformen og en deraf følgende stor sagsbeholdning. Nedgangen i antallet af indkomne sager, der er konstateret efter reformen, har ikke været så stor som forventet, hvorfor bunken ikke nedbringes så hurtigt som forventet.

Internt tilstræbes, at dommernes arbejde kan koncentreres om kerneopgaven at dømme, bl.a. ved forbedring af servicering og bedre IT-muligheder og -anvendelse. Endvidere er det målet at skabe mulighed for, at alle førstvoterende dommere i de mundtlige forhandlinger får bistand af en dommerfuldmægtig som en del af referendarordningen. For dommerfuldmægtige og det administrative personale

skal der forsat være fokus på at bistå dommerne optimalt. Endvidere skal vidensdeling optimeres ved en forbedring af den elektronisk baserede vidensdatabase.

Tidssvarende kommunikation søges bl.a. sikret ved en fortsat udbygning af domme og kendelser, så i hvert fald det principielle i en sag kan læses selvstændigt uden de underliggende domme. Der arbejdes på en revision af al standardkorrespondance både i retssagsbehandlingen og i administrationen. En ny, selvstændig hjemmeside med flere og lettere tilgængelige informationer, herunder forbedring af søgemuligheder, emneopdelte afgørelsesbase og en engelsksproget hjemmeside er på vej.

5. Forventninger til de kommende år

Som der er redegjort for i embedsregnskaberne de senere år, har domstolsreformen medført en væsentlig ændring af Højesterets opgaver, idet ressourcerne nu i langt højere grad koncentrerer sig om de centrale opgaver at sikre retsenhed og afgøre principielle sager af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde. Højesteret behandler dog forsat en forholdsmæssig stor del sager uden principiel karakter (se i øvrigt afsnit 1.1.1).

Stigning i antallet af indkomne ankesager i 2011 bekræfter, at det er vanskeligt at vurdere udviklingen de kommende år. Antallet af sager afhænger af flere faktorer, der ikke nemt kan forudses, da det afhænger både af antallet af henviste sager fra by- til landsret, antallet af anlagte sager ved Sø- og Handelsretten og antallet af procesbevillinger. Sagsbeholdningen efter reformen er stadig mere ressourcekrævende. Det øgede ressourceforbrug har bl.a. vist sig ved, at det er nødvendigt at afsætte flere retsdage pr. sag til votering og domsskrivning. Til trods for at domstolsreformen i al væsentlighed er slået igennem også i Højesteret, modtager Højesteret forsat flere ankesager end forventet og en ikke uvæsentlig del heraf lever ikke op til formålet med domstolsreformen.

Med de nødvendige krav til retsdage pr. sag og dommerdage pr. retsdag og med det hidtidige dommerantal er det ikke muligt at nedbringe de sagsbunker, som nåede at bygge sig op forud for reformen, så hurtigt som forventet. Den aktuelle gennemsnitlige gennemløbstid på ca. 2 år for civile ankesager er derfor stadig for lang. Det har været Højesterets mål at nedbringe den gennemsnitlige gennemløbstid til 1 år, men med en svingende sagstilgang, der til stadighed ligger over Højesterets forventninger, kommer det til at tage længere tid end forventet.

Højesteret har på den baggrund i en skrivelse af 10. oktober 2012 til justitsministeren anmodet om, at det i forbindelse med et forestående udvalgsarbejde om evaluering af domstolsreformen overvejes, hvordan muligheden for anke til Højesteret mest hensigtsmæssigt bør reguleres med henblik på både at

nå domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle og at få skabt grundlag for en permanent nedbringelse af gennemløbstiden for civile ankesager. Højesteret fremhæver i skrivelsen betydningen af en øget koordinering af, hvilke sager der henvises fra byret til landsret, henholdsvis Sø- og Handelsretten, for at gøre det lettere at vælge de rigtige sager ud. Med hensyn til ankesager fra Sø- og Handelsretten anføres i brevet, at det bør overvejes, hvordan den frie ankeadgang fra Sø- og Handelsretten til Højesteret mest hensigtsmæssigt kan begrænses til sager af principiel karakter. Brevet er medtaget som bilag 1 til denne beretning. Justitsministerens svar i brev af 31. oktober 2012 er medtaget som bilag 2.

6. Andre forhold

I 2012 var Højesteret for første gang i rettens historie på besøg på Færøerne. Samtlige 19 højesteretsdommere deltog. Besøget omfattede møder med bl.a. Lagmanden, Lagtinget, Rigsombudsmanden og Retten på Færøerne. Endvidere blev der afholdt mundtlig forhandling af en civil ankesag, der angik, om der uden hjemmel i den færøske afgiftslovgivning af den færøske skattemyndighed var krævet moms af registreringsafgift på biler importeret til Færøerne, og om der i så fald var krav på tilbagebetaling.

Befolkningens tillid til domstolene er vigtig. Forskellige undersøgelser placerede i 2012 Højesteret som den offentlige institution i Danmark med bedste image i befolkningen.

Forberedelsen af et projekt til istandsættelse af første afdelings retssal tog sin begyndelse i 2012. Der er tale om et projekt, som er stærkt tiltrængt både vedligeholdelsesmæssigt og til sikring af tidssvarende løsninger for teknik og digitalisering. Der er i løbet af 2012 foretaget behovsafklaring til udarbejdelse af et samlet projekt; første fase vil i det væsentlige alene vedrøre akustikforbedring i retslokalet. Det er usikkert, hvornår det bevillingsmæssigt vil være muligt at gennemføre projektet i øvrigt.

I 2012 fratrådte højesteretsdommerne Asbjørn Jensen og Peter Blok på grund af alder. Stillingerne blev genbesat med professor, dr. jur. Jan Schans Christensen og landsdommer Kurt Rasmussen.

**PRÆSIDENTEN
FOR
HØJESTERET**

Den 10. oktober 2012
J.nr. HR-2011-00-44
Init tha

Justitsminister Morten Bødskov
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sagstilgangen til Højesteret

Som led i domstolsreformen fra 2007 ændredes instansordningen. Det var et væsentligt formål med denne ændring at opnå en mere hensigtsmæssig samlet ressourceudnyttelse i domstolssystemet. Om Højesterets rolle er det i bemærkningerne til lovforslaget om domstolsreformen anført, at de centrale opgaver for Højesteret er at sikre retsenheden i landet og at træffe afgørelse i sager, som rejser spørgsmål af generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde.

Som bekendt var det et led i domstolsreformen, at byretterne blev den almindelige førsteinstans i alle retssager samtidig med, at der blev etableret større byretter.

Efter reformen starter alle straffesager, også nævningesager, således i byretten og kan efter behandling i landsretten kun indbringes for Højesteret med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Reformen har medført en afgørende ændring i karakteren af de straffesager, Højesteret behandler. Tilladelseskravet sikrer, at Højesteret får de rigtige sager i overensstemmelse med det, der er anført om Højesterets rolle i det samlede domstolssystem.

Med undtagelse af visse erhvervsager, der skal eller kan anlægges ved Sø- og Handelsretten, skal alle civile sager anlægges ved en byret, og der er skabt mulighed for kollegial behandling ved tre dommere af principielle civile sager ved byretterne. Ved reformen blev der imidlertid opretholdt en adgang til, at byretterne efter anmodning fra en part kan henvise en civil sag til behandling ved

landsretten, henholdsvis Sø- og Handelsretten, som første instans, hvis sagen er af principiel karakter. Det skete for at bevare muligheden for, at civile sager af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde frit kan indbringes for Højesteret som anden instans. Endvidere kan alle sager, der er behandlet af Sø- og Handelsretten i første instans, også efter reformen frit ankes til Højesteret.

Efter de gældende regler træffer byretten afgørelse om, hvorvidt en anmodning om henvisning af sagen skal imødekommes eller ej, og byrettens afgørelse om, at sagen skal henvises, kan ikke indbringes for højere ret. Om henvisning fra byret til landsret siges i bemærkningerne til lovforslaget om domstolsreformen i overensstemmelse med det, der anført om Højesterets rolle, at en sag ikke bør henvises til landsretten, henholdsvis Sø- og Handelsretten, hvis sagen uanset sin principielle karakter ikke kan siges at have en sådan generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller en sådan væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, at sagen bør kunne indbringes for Højesteret som anden instans uden særlig tilladelse.

Det er således et af målene med reformen af instansordningen, at Højesterets ressourcer koncentrerer om behandlingen af principielle sager, der har den nævnte væsentlige samfundsmæssige betydning.

Højesterets vurdering er, at dette mål ikke er nået for de civile ankesager, uanset at Højesteret efter reformens ikrafttræden som forventet har modtaget en stigende andel af principielle sager. En intern bedømmelse af sagerne, som Højesteret har foretaget siden 2011, viser således, at ca. hver tredje af de ankesager fra landsretterne, hvor landsretten har truffet afgørelse som første instans efter henvisning fra byretten, ikke opfylder de ovenfor nævnte kriterier og dermed ikke burde have været indbragt for Højesteret. For så vidt angår ankesager fra Sø- og Handelsretten er det mere end hver anden sag, der vurderes på denne måde at være uegnet til behandling i Højesteret, og udfaldet af adskillige af disse sager beror navnlig på en konkret bevismæssig vurdering.

Når dette sammenholdes med, at behandlingen af civile ankesager generelt er den mest ressourcekrævende af Højesterets opgaver, og at de sager, hvor enten landsretten eller Sø- og Handelsretten har afsagt dom i første instans, udgør ca. tre ud af fire af de civile ankesager, Højesteret behandler, er situationen således den, at en betydelig del af rettens ressourcer bruges på at behandle sager, som Højesteret efter formålet med domstolsreformen som udgangspunkt ikke burde behandle.

Som der er nærmere redegjort for i Højesterets embedsregnskaber for de seneste år, er der et væsentligt behov for at få nedbragt gennemløbstiden (den tid der går fra sagen modtages til den er endeligt afsluttet) i civile ankesager. Gennemløbstiden er ca. 2 år for civile sager med mundtlig hovedforhandling. Det har afgørende betydning for Højesterets muligheder for med de givne ressourcer at sikre en permanent nedbringelse af gennemløbstiden, at Højesteret så vidt muligt kun får de principielle ankesager, som det er forudsat. Det er derfor nødvendigt at få løst de ovenfor beskrevne problemer med tilgangen af civile ankesager.

I den forbindelse er det efter Højesterets opfattelse væsentligt at være opmærksom på, at det i praksis ofte kan være vanskeligt at skelne skarpt mellem principielle og ikke-principielle sager, idet en sag kan være mere eller mindre principiel, og det gælder i forbindelse med spørgsmål om henvisning fra byret til landsret/Sø- og Handelsret om at vælge de sager ud, som opfylder kriteriet om væsentlig samfundsmæssig rækkevidde, på en sådan måde, at det er de rigtige sager i rette mængde, der frit kan ankes til Højesteret.

Højesteret har drøftet problemet med sagstilgangen med repræsentanter for de øvrige retsinstanser og advokatorganisationerne. Der har under drøftelserne været enighed om, at der er behov for nye tiltag, der kan medvirke til at sikre en permanent nedbringelse af den alt for lange gennemløbstid for civile ankesager i Højesteret. Der har blandt domstolsrepræsentanterne været tilslutning til et forslag om en lovændring, som er enkel, men som ikke er tilstrækkelig til at løse problemet og derfor ikke kan stå alene. Forslaget går ud på at ændre henvisningsbestemmelserne i retsplejelovens § 226 og § 227, sådan at den yderligere betingelse for at henvise en sag til landsretten, henholdsvis Sø- og Handelsretten, som nu fremgår af bemærkningerne til lovforslaget om domstolsreformen – at sagen ud over sin principielle karakter også har en sådan væsentlig samfundsmæssig rækkevidde, at den bør kunne indbringes for Højesteret uden særlig tilladelse – kommer til at fremgå udtrykkeligt af loven. En sådan lovændring vil kunne understøtte en mere ensartet henvisningspraksis, der inddrager aspektet med sagstilgangen til Højesteret. I den forbindelse har der også været enighed om, at kollegial sagsbehandling i byretterne i almindelighed er et godt og brugbart alternativ til at henvise sager af principiel karakter til landsretterne som første instans.

Herudover har der været nævnt forskellige videregående løsningsforslag, men der har været enighed om at anbefale, at yderligere tiltag drøftes som led i det udvalgsarbejde om evaluering af domstolsreformen, som regeringen har besluttet at sætte i gang, således at de yderligere initiativer kan

indgå i en samlet løsning sammen med ovennævnte forslag vedrørende retsplejelovens § 226 og § 227.

Højesteret anmoder på den anførte baggrund om, at det i forbindelse med det forestående udvalgsarbejde om evaluering af domstolsreformen overvejes, hvordan muligheden for anke til Højesteret mest hensigtsmæssigt bør reguleres med henblik på både at nå domstolsreformens mål vedrørende Højesterets rolle og at få skabt grundlag for en permanent nedbringelse af gennemløbstiden for civile ankesager. Højesteret finder det således væsentligt, at de løsningsmuligheder, der overvejes, er egnede til at løse begge disse problemer.

På grundlag af drøftelserne med de øvrige domstolsinstanser vil Højesteret på forhånd fremhæve betydningen af en øget koordinering af, hvilke sager der henvises fra byret til landsret, henholdsvis Sø- og Handelsretten. En sådan øget koordinering, der vil gøre det lettere at vælge de rigtige sager ud, kan tænkes gennemført på flere forskellige måder, f.eks. ved en regel om, at byretsdommerens afgørelse om at henvise en sag skal godkendes enten af landsretten/Sø- og Handelsretten, Procesbevillingsnævnet eller Højesteret. Byretten ville i givet fald fortsat være indgangsinstans i alle sager, men således, at landsretten/Sø- og Handelsretten, Procesbevillingsnævnet eller Højesteret også skulle tage stilling, før en sag kan henvises.

Med hensyn til ankesager fra Sø- og Handelsretten bør det overvejes, hvordan den frie ankeadgang fra Sø- og Handelsretten til Højesteret mest hensigtsmæssigt kan begrænses til sager af principiel karakter. Også en sådan begrænsning kan umiddelbart tænkes gennemført på flere forskellige måder. Højesteret er opmærksom på, at Sø- og Handelsrettens stilling i instansordningen blev overvejet grundigt i forbindelse med domstolsreformen, men én blandt flere mulige løsninger kunne f.eks. være en regel om, at Højesteret kan henvise ankesager, der modtages fra Sø- og Handelsretten, til landsretten, hvis sagen ikke har den ovenfor nævnte væsentlige samfundsmæssige rækkevidde. En anden mulighed kunne eventuelt være en regel om, at anke som udgangspunkt skal ske til landsretten, eventuelt således at Procesbevillingsnævnet eller Højesteret kan meddele tilladelse til anke direkte til Højesteret som anden instans.

Med venlig hilsen

Børge Dahl

JUSTITSMINISTERIET

Justitsministeren

Højesteret
Præsidenten for Højesteret
Børge Dahl
Prins Jørgens Gård 13
1218 København K

31 OKT. 2012

Dato:
Sagsnr.: 2012-4008-0003
Dok.: 576703

Kære Børge Dahl

Tak for dit brev af 10. oktober 2012 vedrørende sagstilgangen til Højesteret, hvori du redegør for en vigtig problemstilling i forhold til byretternes adgang til at henvise principielle sager til landsretterne og Sø- og Handelsretten som første instans.

Jeg er meget optaget af at sikre, at Højesteret fortsat kan indtage den helt centrale rolle i det samlede domstolssystem, som er tiltænkt med domstolsreformen. Som du også fremhæver, er det i den forbindelse vigtigt, at Højesteret kan koncentrere ressourcerne om behandlingen af principielle sager, som har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen her i landet, eller som i øvrigt har væsentlig samfundsmæssig betydning.

Jeg kan i anledningen af din henvendelse nævne, at det i tilknytning til Aftale om Finansloven for 2012 bl.a. blev besluttet at igangsætte en række tværministerielle analysearbejder på domstolenes område. Analyserne skal frem mod finansloven for 2014 afdække mere langsigtede muligheder for bl.a. regelændringer og reformer i domstolssystemet, der understøtter effektiv opgavevaretagelse.

Justitsministeriet har på denne baggrund nedsat et udvalg om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene. Udvalget består af repræsentanter for Finansministeriet, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Advokatrådet og Danske Advokater. Udvalget får landsretspræsident Bjarne Christensen som formand.

Udvalget har til opgave at belyse behovet og mulighederne for at foretage tilpasninger af domstolenes virkemåde for så vidt angår behandlingen af civile sager i byretterne, landsretterne og Højesteret. Udvalget skal bl.a.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

HR J. nr. 2011-00-444

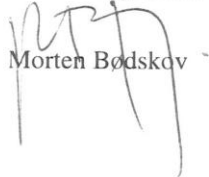
vurdere effektiviseringspotentialer mv. med det sigte at nedbringe sagsbehandlingstiden i de civile sager. I udvalgets overvejelser bør det indgå, om der er elementer i domstolsreformen, som ikke fuldt ud har haft den ønskede virkning på sagsbehandlingstider og kvalitet mv. Der kan, hvis det vurderes at være hensigtsmæssigt, nedsættes underudvalg vedrørende bestemte spørgsmål.

Udvalgets arbejde forventes færdiggjort senest den 1. september 2013.

Det vil efter min opfattelse være naturligt, at den problemstilling og de løsningsforslag, som du er inde på i dit brev, indgår i drøftelserne i udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene. Jeg vil derfor sørge for, at udvalgets formand modtager en kopi af dit brev.

Jeg vedlægger udvalgets kommissorium til orientering.

Med venlig hilsen

Morten Bødskov